

การพัฒนาทักษะการทำงานระดับภูมิภาค
การสร้างศักยภาพด้านกฎหมายสิ่งแวดล้อมในเอเชีย-
แปซิฟิก:

โครงการอบรมนักรวมซึ่งทำงานด้านสิ่งแวดล้อม

19-23 มิถุนายน 2560

เชียงใหม่ ประเทศไทย

Session 5: กฎหมายคุ้มครองสิ่งแวดล้อม

ประเด็นที่ใช้อภิปรายในการเรียนเสริมพิเศษ (Tutorial) :

การควบคุมและจัดการมลพิษทางน้ำในคลองภาษีเจริญ

ข้อเท็จจริง

คลองภาษีเจริญตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกในตอนกลางของประเทศไทยมีระยะทางยาวประมาณ 30 กิโลเมตร ซึ่งขุดขึ้นมาในระหว่างปี พ.ศ. 2409-2415 ในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 4 เพื่อการเดินเรือสินค้า ปัจจุบันคลองภาษีเจริญยังคงเป็นส่วนหนึ่งของระบบขนส่งทางน้ำที่สำคัญในการเชื่อมโยงการเดินทางจากฝั่งธนบุรีไปยังกรุงเทพฯชั้นใน และจากกรุงเทพฯไปยังจังหวัดสมุทรสาคร

ปัญหามลพิษทางน้ำในคลองภาษีเจริญเกิดขึ้นจากหลายสาเหตุ โดยหลักมาจากโรงงานอุตสาหกรรมที่มีอยู่ถึง 6,294 โรงงานและบ้านเรือนประชาชนกว่า 3,500 หลังที่กระจายตัวอยู่ตลอดริมคลองภาษีเจริญและคลองสาขา โดยเฉพาะอย่างยิ่งโรงงานประเภทฟอกย้อมที่ได้ระบายน้ำเสียปนเปื้อนสารเคมีลงสู่คลองย่อยต่างๆและส่งต่อมารวมกันที่คลองภาษีเจริญโดยไม่มีการบำบัดน้ำเสียก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำ ซึ่งน้ำเสียดังกล่าวประกอบไปด้วยโลหะหนักและแบคทีเรียที่สูงเกินกว่ามาตรฐาน ประกอบกับการระบายน้ำทิ้งจากบ้านเรือนประชาชนที่อยู่ตามริมคลองอย่างหนาแน่นทำให้ปัญหาคุณภาพน้ำในคลองภาษีเจริญยิ่งเลวร้ายขึ้นไปอีก

สภาพน้ำในคลองภาษีเจริญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตรงบริเวณหลังประตูระบายน้ำ สภาพน้ำมีสีดำสนิท สกปรกเหม็นฉุน และมีฟองโพลีเมอร์จำนวนมากปกคลุมพื้นผิวน้ำ ซึ่งทางหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการสาธารณสุขเชื่อว่าสภาพต่างๆเหล่านี้เป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดปัญหาสุขภาพอนามัย (ทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ) ของผู้ที่อยู่อาศัยบริเวณโดยรอบของคลองภาษีเจริญมาเป็นระยะเวลานาน และมีหลักฐานที่แสดงให้เห็นว่าปัญหาต่างๆเหล่านี้ได้ทวีความรุนแรงมากยิ่งขึ้นในปัจจุบัน

จากปัญหาดังกล่าว ชาวบ้านอำเภอกระทุ่มแบนซึ่งเป็นชุมชนที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดจึงได้รวมตัวกันและร่วมมือกับสภาองค์กรชุมชนตลาดกระทุ่มแบนจัดประชุมสาธารณะขึ้น โดยเชิญตัวแทนจากชุมชน ผู้นำชุมชน หน่วยงานภาครัฐ และองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นมาร่วมประชุมหารือเพื่อหาทางแก้ไขปัญหาวิกฤตมลพิษทางน้ำของคลองภาษีเจริญ

โปรดพิจารณาคำถามต่อไปนี้:

หากท่านได้รับมอบหมายให้แสดงความเห็นทางกฎหมายแก่หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยเพื่อนำไปพิจารณาเป็นทางเลือกในการแก้ไขปัญหามลพิษทางน้ำในคลองภาษีเจริญก่อนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะส่งตัวแทนไปเข้าร่วมการประชุมสาธารณะดังกล่าว ท่านจะให้ความเห็นอย่างไร โดยนำคำถามดังต่อไปนี้มาใช้ในการพิจารณา

1. หน่วยงานด้านสิ่งแวดล้อมอาศัยอำนาจตามกฎหมายฉบับใดในการควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและจากบ้านเรือนประชาชน ? ภายใต้กฎหมายดังกล่าวได้กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้งจากแหล่งกำเนิดมลพิษไว้อย่างไร ?
2. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้กลไกทางปกครองในการควบคุมการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมที่จะปล่อยลงสู่แหล่งน้ำได้อย่างไร ?
3. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถใช้มาตรการทางกฎหมายในข้อใดเพื่อดำเนินการกับโรงงานอุตสาหกรรมที่ไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครองของหน่วยงาน ?
4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินการอย่างไรเกี่ยวกับการปล่อยน้ำเสียจากชุมชนและบ้านเรือนประชาชนที่อาศัยอยู่ตามริมฝั่งคลอง ?